

Joan Salvat-Papasseit

Les Conspiracions

LA RESISTÈNCIA

Joan Salvat-Papasseit

Les Conspiracions

Títol: *Les Conspiracions*.

Publicat per LA RESISTÈNCIA.

laresistencia.cat / info@laresistencia.cat

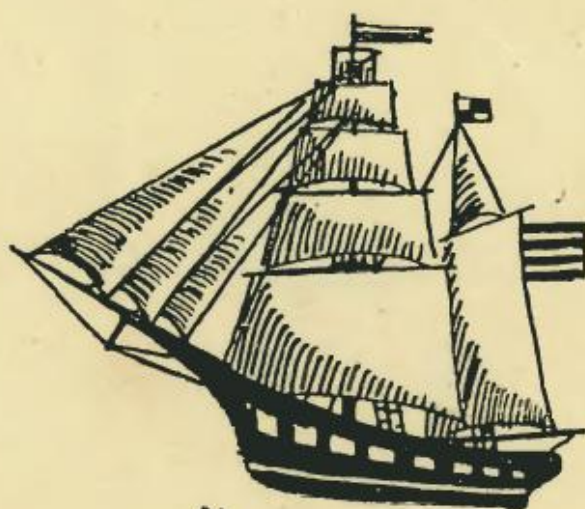

Creative Commons · Reconeixement · No Comercial · Sense Obra Derivada 4.0 Internacional
([CC BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)).

Del text, 1922, Joan Salvat-Papasseit.

D'aquesta edició, 2017, *La Resistència*

JUSTIFICACIÓ DEL TIRATGE

N.

A LLUÍS PLANDIURA

Sant Jordi el cavaller
ja té un peu a l'estrep
i la bandera alçada.

EL SOMNI

Guardeu la terra els pagesos germans,
guardeu—beseu-la amb delit, pam a pam:
ara amb nosaltres marins i gojats
per Catalunya, els vaixells salparan.
Guardeu la terra els pagesos germans.

De cara al món altra volta, i firam!
les gestes nostres no temin la mar:
—qui duu senyera els dofins li fan pas.
Per Catalunya un bell nom voleiant
de cara al món altra volta, i firam!

Fornits atletes, a proa s'hi cap,
deixeu l'Estadi pels fadrins que es fan.
Preneu els estres de viure en combat
per Catalunya: Una passa endavant!
Fornits atletes a proa s'hi cap.

Vosaltres, dones, heroiques com mai,
sigueu valentes que l'empresa és gran:
les nostres filles que aprenguin l'afany.
Per Catalunya reseu català,
vosaltres, dones, heroiques com mai.

Fendim les ones, tal guerrers d'abans;
—de nou la història que ens vegi avançant—
vulguem ésser-hi entre els pobles més grans:
Per Catalunya, els fanals ben endalt
fendim les ones, tal guerrers d'abans.

EL DEIXONDIR-SE A CASTELLA

Manta amplària té Castella!
—sota els corbs no ho sembla pas.
Aquest porxo de Sigüenza
anuncia un dia clar.

Més amunt d'una *mojada*
hi ha una creu, com un espant.
La gebra és tant rosa i blanca
com una sembra de sal.

Corre el tren així un mal-astre
car apar que va rodant,
tota la terra que abraça
és sense arbre ni ull humà.

Ara, sí; hem vist dues noies!
Duien una gerra al cap
i una faldilleta airosa:
quin amor les hi tindrà,

quin amor—quina dolcesa
sense un magraner al costat.
—Si una terra es veu moresca
és la del pla castellà.

Més avant ja hi esmorzàvem
i tot era preguntar:
—sense senyal d'estimar-se,
com mengem tant blanc el pa?

VISIÓ DEL GUADARRAMA

Serra ferrenya i aspre!
d'aquí on jo ara la veig
sembla un rei castellà
que jagués
amb l'espasa al costat,
sota mantell d'ermini.
Sembla un rei i un gegant,
però jeu.
—Té un abís als seus peus
de terra calcigada.
Castella, el Guadarrama:
posta d'or
però posta segura
d'un vent que haveu sigut!
Dormiu la vostra sort:
deixeu pas
als hispans que ara avencen.
Catalans! tots en peu,
l'Escorial deixem-los
per trofeu:
que ara serem nosaltres
qui plantarà les tendes.

De tant pecar el rei jeu.

AMPLA ÉS CASTELLA

Ampla és Castella, i com un palmell
té la durícia d'aixecar l'espasa:
el braç és las i no el mena cervell,
la gola és seca i la set no li passa.

Terra dels terços, petjadors de lleis
que imposaven amb sang llur llei estranya,
ampla és Castella, sepulcre de reis
malavirança a la Marca d'Espanya.

Sota els pollancs l'ombra encara es marceix
del mal que ha fet amb la seva tonada:
sorolls de focs i esperons, i l'escreix
amb que els cavalls sotterraven l'estada.

Ampla és Castella, el seu ressò un gemec,
té la sordesa de massa escoltar-se:
la veu dels ibers és ronca d'ofec
i ella no els sent: només vol rebolcar-se.

L'EPIFANIA A CASTELLA

Quin resplendor té el Guadarrama,
quin resplendor carena endalt,
tota la serra està nevada
però és la nit dins un mirall.

Passen els Reis. Què els portarien
si va un estel al llur davant:
—aquests poblets potser escriuen,
potser els Reis no ho reben pas.

Pro el resplendor és a la muntanya,
potser no escriuen i Ells hi van:
Senyors, deixeu a aquestes terres
la comprensió i l'amor que els cal.

Ompliu-los ben be les galotxes
i reposeu a l' Escorial.
Senyors, beneïu-los aquests sostres:
que els quedi un xic de voluntat.

LA CORTESIA

Es alterosa i ferma, la dona castellana:
n'he vist d'aquestes serres que semblen un xiprer,
i és així com la nostra, d'honesta i *recatada*.
Amb un esguard de mora, però amb un sever deix.

Té el somrís de puella de tota catalana
i el posat de claustrada que viu sense verger:
és ufana, a Castella! però en tota s'encontrada
no obira tarongina, ni d'un clavell l'esqueix.

Tampoc cap mar la gronxa, però el cel hi és tant blau
que diríeu que el porta quan els ulls s'hi emmiralla;
tingués una pomera i un cirerer al costat
ja ni ens fora estrangera, la bruna Maria Ana.

Tot el paisatge és d'Ella que Ella hi dóna la pau
—i neix la farigola on Ella passa i calla—
que el moraduix s'hi bressa sols per sa majestat:
quin greuge que no ens sigui d'una parla germana.

PREGÓ

Castella la Nova
Castella la Vella
jou i malvestat.
Les crostes li surten pel front i les celles
i és soberga en mal.
Les crostes li surten pels cims i les planes
i vol dominar:
Castella la Nova
Castella la Vella
la mort al costat.

Pobles de l'Ibèria,
i gallecs
i èuscars!
Castella la Nova
Castella la Vella
—si ens donem les mans—
si ara ens domenyava
ja no hi tornarà.

TORNADA

Cel i mar
cel i mar
i la costa plomosa de Garraf
el camp i la muntanya com l'abraçada de la mar
—qui deixava Castella no hi voldria tornar

el garcés Montjuïc
i el Port gonflat de pals
atxes de vent—rendits a la ciutat
qui té una Rambla amb cor
amb flam
i amb sang

un Estadi batent per camp de Març
amb llançadors del disc

mil sagetes al vent que clamen llibertat

TAULA

Justificació del tiratge, per Xavier Nogués

Dedicatòria

Dibuix, per Ramon Capmany

El somni

El deixondir-se a Castella

Visió del Guadarrama

Ampla és Castella

L'Epifania a Castella

La cortesia

Pregó

Tornada

Colofó, per Ramon Capmany

LES CONSPIRACIONS
poemet èpic inspirat a l'autor
en el seu sojorn al Sanatori
de la Fuenfria, conté vuit poe-
sies i fou estampat als tallers
gràfics «Omega» Ample, 53
Barcelona, que l'acabaren el
27 de gener de 1922

